

Encara respira

A falta de maldecaps més grans (i això que en tenim de grossos) sembla que els catalans ens dediquem a vaticinar la fi del nostre idioma. Fem anuncis catastròfics, sense plànyer-hi detalls i precisions. Hi ha qui fa càlculs sobre el temps que ens queda i algú ha dit que és qüestió d'un quart de segle i apa, pasarem als llimbs de les llengües mortes.

És notable la quantitat de capellans, d'escolanets i de seguici que s'apunten al projecte d'enterrament. En Ramon Barnils ho sintetitzava en el títol d'un article recent: "Iecs, geecs, eecs", assenyalant el nombre de valedors –i també, val a dir-ho, de curanderos– que ronden l'agonitzant. Hem ressuscitat acadèmies i hem creat, alhora, antiacadèmies. Esforçats ciutadans han elaborat llibres d'estil, cadascú amb criteris personals i (això sí) transferibles, i unes dissimulades ambicions normatives. Han aparegut diccionaris d'argot, i hem vist i sentit exercicis d'escriure i de parlar malament, però amb pretensions, com si prevalgués en algú o alguns la idea d'erigir en dogmes les pròpies mancances.

A mi em sembla que no n'hi ha per a tant, que és cert que no ens podem confiar, però puc aportar un testimoni personal que no és únicament meu: els meus avis, paterns i materns pagesos del Vallès, eren analfabets en el seu idioma, el català. Havien après, tan sols, un castellà

macarrònic a les sòrdides Escuelas Nacionales de la seva època, unes institucions que semblaven inspirades en la idea que la cultura fa més mal que una pedregada i que calia protegir-se'n.

Aquest estat de coses va afectar els meus antecessors i els de la immensa majoria de contemporanis seus. Ho repetixo: eren analfabets en el seu propi idioma. I ara, parlo per mi i per molts com jo, tenim uns néts que aprenen el català a l'escola i que ja l'escriuen amb una correcció molt estimable. Estic conveçut que ho podem qualificar de millora històrica. M'atreveixo a esperar que si se'ns permet de prosseguir tot evitant les pedres que solen posar-nos a les rodes, els néts dels nostres néts encara s'expressaran en català. I que serà per molts anys.

Pere Calders

